

Monumentnummer*: 531442

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 27 september 2013
Kadaster deel/nr 82693/171

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Loosdrecht Wijdemeren Noord-Holland

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Loosdrecht H 191

Omschrijving**

Cluster 15. Fortwachterswoning.

NIEUWE HOLLANDSE WATERLINIE Inleiding

FORTWACHTERSWONING als dienstwoning bij Fort Spion. Omdat de meeste forten en andere (buiten de bebouwde kom gelegen) verdedigingswerken - wanneer er geen sprake was van mobilisatie of oefeningen - geen bezetting met militair personeel hadden, was er in veel gevallen een aparte woning of andersoortig onderkomen voor een beheerder of wachter. Soms had een dergelijk(e) woning of onderkomen tevens een andere functie, zoals die van sluis- of brugwachterswoning. In de toegepaste architectuur bestaat mede hierdoor geen uniformiteit; het gebruikte bouw materiaal varieert, maar is gewoonlijk baksteen of hout en ook het aantal bouwlagen verschilt. Ook voor wat betreft de locatie van een wachterwoning zijn geen duidelijke standaarden; sommige fortwachterswoningen liggen binnen de fortgracht, andere daarbuiten - soms zelfs op enige afstand van het fort. De fortwachterswoning van Fort Spion ligt westelijk van het fort, buiten het fortterrein, en dus ten noorden van de om het fort geleide Bloklaan. Boven de langsegevel aan de zuidzijde is in later tijd over nagenoeg de volle breedte een dakkapel aangebracht.

Omschrijving

FORTWACHTERSWONING van Fort Spion van omstreeks 1860 (1880?), gelegen aan de westzijde van het fort, buiten de omgrachting. De fortwachterswoning is een rechthoekig, bakstenen pand van één bouwlaag onder een zadeldak, waarvan de nok ongeveer oost-west loopt. Gesmoorde pannen en sobere, licht geschilderde windveren. In de voorgevel (langsegevel zuidzijde) bevinden zich links een schuifvenster en rechts een toegang met houten deur en bovenlicht. Aan de achterzijde bevindt zich een latere aanbouw onder een

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

plat dak, dat als dakterras in gebruik is en dat toegankelijk via een dakkapel; hieraan vast gebouwd een relatief recent halletje onder lessenaarsdak. De beide kopse gevels bevatten op de begane grond schuiframen met roede verdeling 2 (b) x 3 (h) en op verdiepingsniveau een vrijwel vierkante vensteropening. De meeste kozijnen zijn nog voorzien van duimen van luiken. De gevels, behalve die van de aanbouw, zijn thans wit gepleisterd.

Waardering

De FORTWACHTERSWONING van Fort Spion is van algemeen belang vanwege:

* Cultuurhistorische waarden als onderdeel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie zoals deze is ontworpen door C.R.T. Kraijenhoff en in eerste aanleg vanaf 1815 door hem, Jan Blanken en majoor-ingenieur Willem Offerhaus is gerealiseerd en daarna door anderen gedurende ongeveer 125 jaar is versterkt en verbeterd.

* Architectuurhistorische waarden, in het bijzonder als uiting van een aan de militair-strategische bouwkunde gerelateerde bebouwing, die gebaseerd is op:

- a. het systeem van inundatie en accesverdediging (19de eeuw),
- b. de wedloop met de zich versterkende offensieve middelen (19de eeuw).

Het betreft hier een militaire dienstwoning, vermoedelijk van rond 1860 of rond 1880.

* Ensemblewaarde en situationele waarden als onderdeel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Tevens vanwege de functionele en fysieke samenhang met de overige onderdelen van het complex en vanwege de kenmerkende ligging aan de keelzijde van het fort.

* Het onderdeel is representatief omdat het een voorbeeld is van een bij een verdedigingswerk ingerichte fortwachterswoning.

* Het onderdeel is redelijk gaaf bewaard omdat hoofdvorm en bouwkundige detaillering herkenbaar zijn gebleven.

Hoofdcategorie

Verdedigingswerken en militaire gebouwen

Subcategorie

Fort, vesting en -onderdelen

Functie

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument